

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na
ročnina 50 — D
mesečna 4 — „
Inozemstvo ce-
loletno 100 D.Posamezne
številke se ra-
čunijo po D 1.50Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!

Ob petem katoliškem shodu.

To nedeljo se bo zbralo v Ljubljani mnogo tisočev slovenskega ljudstva. Prišlo bo, da se udeleži petega katoliškega shoda.

Kdor hoče govoriti resnico, mora priznati, da so imeli predidoci štirje slovenski katoliški shodi velike praktične posledice za razvoj in smer naših domačih prilik in to zlasti v kulturnih, socialnih in splošno narodno-gospodarskih vprašanjih. Ustvarjali so pozitivna dela. Slovensko napredništvo tega ni nikoli razumelo. Pozitivnemu delu ni znalo postaviti ob bok enakovreden ekvivalent; zadovoljevalo se je marveč s praznim zmerjanjem in banalnim smešenjem teh prirediteljev. Zakaj? Zato, ker ni zapopadlo idejnih strani ljudi, ki so katoliške shode prirejali, se jih udeleževali ter jih duhovno vodili.

Katoliški shodi naj bi bili predvsem manifestacije verstva. Pri nas na zapadu je verstvo najintimnejše bistvo posameznika in tudi prebivalstvo na kmetih ga pojmuje globoko že vsled vsakdanjih težkih življenjskih prilik, v katerih živi. V zapadni Evropi smo hvala Bogu že tako daleč, da tudi izobraženi ljudje spoštujejo verstvo posameznika, ako ga res ima in se po njem ravna. Verstvo mnogih tisočev skupin pa je zlasti v moderni družbi tudi socialna tvorna sila, ki jo spoštuje in uvažuje vsak pameten državnik, politik in kulturni delavec. To lahko opazujemo po vsem res kulturnem svetu. Na primer anglikanski britanski lord ne pomišlja nikoli, udeležiti se verskih svečanosti ali verstvenih prirediteljev muslimanskih ali budističnih sodržavljanov, kadar se mu zato nudi prilika.

Danes po svetovni vojni — ali pravzaprav še sredi v njej — se nam dozdeva, da se je svet popolnoma zmaterijaliziral. Pa ni tako. Večina ljudstva je ostala verstvena. V njem še živi hrepenenje po najvišjih idealih etike, hrepenenje najti po skrivnostih tega življenja drug, neprimerno boljši, lepši, pravičnejši svet. To je v naturi človeka, katerega duševnemu bistvu je tuj materialistični cesar, njegov kanon in njegova puška. V globini duš delovnega kmečkega in delavskega ljudstva korenini hrepenenje po Ethosu, ki daje pravico vsakemu in vsem, zametujoč zemeljske bogove, ko tepta jo smisel in bistvo človečanstva. Resnično je prorokovanje filozofov in poznavalcev življenja vseh časov in dob, da se prvotni ideali človeštva vedno znova pojavijo, ko površni svet misli, da jih ni več, da so propadli v hudih eksistenčnih bojih, kateri so dosegli vrhunec baš v naši moderni kapitalistični družbi. Verstvo se med ljudstvom vedno zopet znova uveljavlja v svoji prastari mogočni sferi, kajti ljudje so pač po svoji naturi dobri.

Tega slovensko napredništvo ni nikoli razumelo, ko je verske in verstvene manifestacije in prireditve odpravljalo s psovskami in smešenjem. Ono ni znalo vere in verskega prepričanja posameznikov in ljudstva ločiti od dnevnih političnih prekljarij. Zato je ljudstvo šlo preko in mimo njega na svoj dnevni red.

Ni dvoma, da bo imel tudi peti katoliški shod velike praktične posledice za nadaljni duhovni in gmotni razvoj našega slovenskega ljudstva. Naša želja bodi, da bi bile dobre!

Napake slovenske politike.

Zadnjič smo rekli, da se nismo Slovenci v teku petih let niti za korak približali svojemu cilju, ki je federativna jugoslovanska republika, in smo navedli tudi par glavnih vzrokov, ki so zakrivili ta naš poraz. To je predvsem naše strankarstvo, ki vidi najprej svojo najožjo okolico, potem stranko — in še le tam nekje daleč je Slovenija — cel slovenski narod. Povedali smo tudi, da naredimo pri nas zalet, se hitro vpehamo in omagamo. Prihodnjič začnemo z novim zaletom, ki se konča ravno tako. In tako smo vedno na enem mestu. To sta dva velika vzroka vsega našega neuspeha — vendar nista edina!

Najde pa se tu in tam celo kdo, ki povzema vso prepričevalnostjo, da to nista nobena vzroka, čisto enostavno vsled tega, ker baje nismo doživeli nobenega poraza, nasprotno, zaznamovati imamo celo same uspehe! Da ne nastane kako nepotrebnost prerakanje, bomo tukaj pokazali samo na Hrvate, ki hočejo isto kot mi. Danes je Belgrad prepričan, da se mora Hrvatom dati, kar zahtevajo, in samo še odlašajo, da bo na ta način še nekaj profitiral. Danes ve cel svet, da obstoja »hrvatsko vprašanje« — in kar je glavno: hrvatski narod je prepričan, da zmaga, in stoji v strnjeni vrsti in čaka še na zadnji boj, če ga bo treba dobojevati. Zdaj pa naj vsak pogleda, kako je v tem oziru s slovenskim narodom, in naj sodi: ali pomeni pet let slovenske politike zmago ali poraz!

Vendar nista kriva poraza slovenske politike samo omenjena dva vzroka, ampak so še drugi. Med prvimi je ta, da mi sploh ne vodimo samostojne politike. Kaj to pomeni, bomo takoj razložili. Vsaka prava politika se mora ozirati na tiste, katere zastopa, torej slovenska na slovenski narod! Treba je pogledati in natanko dognati, kaj

zahteva narod, in iti potem v boj, da se narodovim zahtevam ugotovi. Ali se ravna pri nas tako? Ne! Pri nas se sicer pravi: slovenski narod zahteva republiko, zahteva federacijo, to je res in to je prav. Ampak: kaj bo rekel na to Belgrad? Mogoče se s tem Belgradom zamerimo! Vidi-te, to je tisto: torej ni glavno kaj bo rekel slovenski narod, če mu ne izbojujemo tega, kar zahteva, glavno je, kaj bo rekel Belgrad, ali bo Belgradu to po volji. To pa se pravi, da mi ne vodimo slovenske politike, ampak vodimo belgrajsko! Hrvatje pa vodijo hrvatsko politiko, zato so danes tam, kjer so!

Vzrok pa, da vodimo danes belgrajsko politiko in ne slovenske, leži deloma v slovenskih politikih — deloma pa v narodu samem! Mi nimamo navade, da bi prikrivali napake kogarkoli, ker to v politiki samo škodi!

Da dela politik lahko samostojno politiko, morata biti zato izpolnjena dva pogoja: prvič mora biti politik neodvisen — in neodvisen mora biti narod, katerega politik zastopa. Kaj pomeni, da mora biti politik neodvisen? Politik ne sme biti v takem položaju, da bi moral pozneje — če ne bo več politik — prositi vlado za kako službo ali milost. Kajti drugače bo vedno mislil in se bal, da bi se vlada pozneje lahko maščevala — in se ji ne bo upal zameriti. Politika pa je boj, kjer se ne sme in ne da gledati na zamere! Kaj pa pomeni, da je narod neodvisen, katerega politik zastopa? Pomeni to-le: narod se mora zavedati, da je država zavoljo njega, in ne on zavoljo države! On se mora zavedati, da od države lahko samo zahteva — ne pa prositi! In tega se žalibog naš narod — ne zaveda še popolnoma. On še vedno misli, da je država nekaj vzvišenejšega — ki deli samo milosti.

LISTEK.

10

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Šenoa.

„Bilo je pred davnim časom, pred mojim dedom in pradedom, še prej. Ves moški rod je pomrl na Susjedu, ostala je samo deklica Dora, lepa Dora, kakor so jo imenovali, ker je bila krasna kot beli sneg in rdeča jagoda; toda njeno srce je bilo kačje, kri pregrešna, in če je zapazila kje kakšnega mladeniča, kmeta ali plemiča, ga je zgrabila in držala s svojimi nohti, dokler mu ni izpila krvi, pozneje pa ga je, da bi ne imela priče za svojo sramoto, skrivaj zastropila. Pod Susjedom je živel starka, uboga vdova, toda imela je reditelja, edinega sina. Bil je krepak, lep, da noben knez v kraljevini ne tako. Tudi njega je opazila Dora. Gorje zanj! Lep je bil on, lepa tudi Dora. Pridobila ga je zase. Ko kri pobesni, ne vpraša, kaj je kmečko, kaj plemiško. Ljudje smo, Mati je sina opominjala: Varuj se kače! Da! Kako se boš varoval, če si slep in gluhi! Nekega dne je sin šel v grad, kakor druge dni. Mati čaka do poldne, sina ni od nikoder: čaka do mraka, ni ga; čaka do zore, sina ni. Tedaj jo je zazebljo. Vedela je, da je kača gladka in pisana, da ima biserne oči — toda strupene zobe. Zato je pohitela na grad in vdrla k Dori. Pa jo vpraša po sinu in njegovem življenju! Dora se je zakrohotala. Neumnica,“ je rekla, „dovolj mi ga je bilo, zlomil si je vrat, išči njegove kosti!“ — „Joj,“ je zavriskala mati in rekla:

„O ti nesramnica! Da bi te ne bilo! Nič ti ne morem, ker ti si močna, jaz pa slaba starica, more pa ti Bog, ki vse vidi in vse čuje! Videl je tvoj greh, naj čuje tudi moj blagoslov! Če boš iskala moža, ga ne boš našla, in če ga boš našla, ne boš imela moškega roda; če boš imela moški rod, mu bo seme usahnilo v prvem kolenu, hčerke pa se bodo trgale za dediščino, kakor se volčice trgajo za mrhovino. Žene bodo gospodarile na tem gradu in moške jim ga bodo vzeli; prokleti bodo ti krvavi dvori in prokleta ti pijavka! Ne daj ti Bog raja niti v grobu mira; po gradu boš blodila kakor nočno strašilo, sama prestrašena boš prestrašila druge; blodila boš po tem gosposkem stanovanju prokleta, dokler bo kamen na kamenu in ga božja strela ne raznese!“ Tako je starka klela Doro, Dora pa se je smejala. Dora je imela dva moža in enega sina. Da, njen sin Ivan se je oženil in je vzel banovo hčer. Nad Doro pa sta prišli starost in slabost, divjost jo je minila, kri se ji je ohladila, toda ostal ji je spomin, ki te grize, dokler si živ, in sne, kadar si umrl. Dora je jokala, se postila in bičala do krvi; nazadnje je znorela in blodila po gradu kakor kako strašilo, dokler ni nekoč skočila skozi okno grajskega stolpa, skozi katero je bila sunila starkinega sina. In zgodilo se je prokletstvo starke. Njen sin je imel pet otrok, imel dva lepa sina, toda predno jima je vzklikla brada, sta umrla, in ostale so deklice, seme je usahnilo, namesto krvi je ostalo mleko, toda — strupeno. Hčere so se trgale za dediščino, prišli so tučji — tekla je kri — tekli potoki krvi. Plenili so in morili po gradu — ubogi kmetje pa so zaman vpili k Bogu v svojem trpljenju.

In kadat se pokaže nov gospodar in se napovedujejo nove grozovitosti, se ponoči prikaže Dora, blede, brez pameti, in joka in joka nad svojimi grehi; iz srca ji sika zlata kača in prosi Boga, naj razruši grad. Malokdo ve to povest; stari gospodarji jo poznajo, pa jo skrivajo pred svetom. Ali ste videli ono starinsko sliko v sobi gospe? To je podoba lepe ženske na starem platnu. Kakor da jo vidim pred seboj. Oblečena je v črno, kaj ne? Na glavi ima zlato krono, pod vratom biser, v roki pa jabolko, satanov dar. Če ji pogledaš v temne, sladke oči, te zazebe in postojiš, kakor da si prikovani. Le poglej si jo, Andrej! In čujte! Pred nedavnim se mi je sanjalo o stari Dori. Stokrat sem videl to sliko, ko je bila moja pokojna žena še doživljala mali Zofki, in sedaj se mi je zopet pokazala v sanjah, prav taka kakor je na sliki, samo iz srca ji je sika zlata kača. Vse sem bil že pozabil v svojem ostarelem spominu, toda ko je onkrat prišel Madžar in so čistili stanovanje, je padla slika z zida. Pazite, Dora se giblje. Meni je to rekel Ivan Sabor iz grada, in drugo noč sem videl Doro. Pazite, gorje bo prišlo!“

Vsi so molčali, le botra Kata je zašepetala: „Reši nas vsega hudega!“, se prekrizala in potegnila Jano za seboj v kočo.

A,“ je prvi plaho izpregovoril Andrej, „sedaj vem, to je ona starinska slika v sobi gospe Uršule. Bogme, Sabor ima prav. Mi smo stanovanje snažili in slika je zdrsnila z zida, gospa se je prestrašila. Res je slika padla na tla. Vidiš, nisem vedel, ali je Mara, ali je Dora, niti kaj vse to pomeni. Bog nas varuj hudega!“

(Dalje prih.)

To tudi ni čudno, če pomislimo, da smo živeli stoletja v državi, kjer nismo imeli nobenih pravic, kjer nismo smeli zahtevati — ampak samo milostno prositi. Danes pa, ko smo si po tolikih žrtvah izvojevali lastno državo, v kateri hočemo sami odločevati, danes mora biti konec prošnje — danes smo doma v lastni hiši, v kateri lahko zahtevamo! Če pa hoče kdo še nadalje prositi, se mu to ne sme braniti: slovenski kmet pa in slovenski delavec ne rabita prositi, ona dva lahko zahtevata!

Da se dobojuje torej boj za federacijo in republiko do srečnega konca, mora imeti slovenski narod poslance, ki ne bodo odvisni od nobene vladne milosti — narod sam pa mora vedeti, da je čas za prošnje minul, da prihaja čas, ko bo narod lahko zahteval. In če bi hotel narod v takem času moledovati potom svojih poslancev za kake vladne milosti, bi prodal dedščino za skledo leče. Republika in federacija se ne da za milost, to Belgrad dobro ve — in je za milost tudi ne bo dal!

Objavili smo jih pa tudi zato, da bo imelo slovensko ljudstvo možnost primerjati svojo politiko s politiko Hrvatov.

Naj govori ali piše ta ali oni o Radiću in o njegovi politiki, kar koli hoče, eno je neosporno: Hrvati

so danes tudi v »velikem« svetu priznana moč in ta uspeh je v največji meri zasluga Štefana Radića.

In mi Slovenci? Ali se za nas kdo briga? Ali nas kdo pozna? Zakaj je temu tako — o tem naj pa premišljajo naši bralci sami!

Jugoslavija in Angleži.

Z ozirom na Radićevo bivanje v Londonu se mnogim vsiljuje samo od sebe vprašanje: Ali imajo Angleži interes na tem, da se zanimajo za naše razmere in kakšen je ta interes?

Za vsakega, kdor se peča s politiko, je jasno, da se nobena država na svetu ne bo vtikala v naše razmere iz golega človekoljubja. V Južni Srbiji se lahko koljejo med seboj Turki, Srbi in Arnavti kakor se hočejo, po vendar zaradi enega ali drugega ne bo počil niti en angleški ali francoski strel, če tega ne veleva lastna angleška ali lastna francoska korist.

Angleži so bili tisti, ki so financirali svetovno vojno. Za vzdrževanje svoje lastne milijonske armade in za podporo svojih zaveznikov so morali žrtvovati silne milijarde v zlatu. Sami pa so imeli premalo denarja in zato so bili prisiljeni izposoditi si potrebne svote v Ameriki. Angleži so dolžni danes Amerikancem okoli 15 milijard nemških mark v zlatu.

Toliko zatega denarja pa tudi bogata Anglija nima in ga menda na celim svetu sploh ni. Take svote je treba odslužiti ali z blagom ali z delom.

Angleži morajo torej gledati na to, da s trgovino, s prodajo industrijskih izdelkov in raznega blaga iz kolonij toliko zaslužijo, da morejo leto za letom svoj dolg polagoma poravnati.

Največji odjemalec angleškega blaga je bila pred vojno Evropa, zlasti Nemčija. Evropa pa je danes gospodarsko uničena in neurejena, in ta nered v Evropi in gospodarsko onemoglost Nemčije pripisuje angleško javno mnenje opravičeno ali neopravičeno francoski reparacijski politiki in francoskemu militarizmu. To je vzrok one velike napetosti med Anglijo in Francijo, ki se danes kakor rdeča nit vije skozi vso evropsko politiko. Angleži pravijo: »Če ne bi Francozi Nemcev tako pritiskali, bi mi lahko Nem-

cem prodali za milijarde blaga, angleška trgovina bi cvetela in dolg Ameriki bi se dal lahko odplačevati. Ker pa Francozi od svoje politike ne popuste, jih moramo smatrati za svoje nasprotnike in za nasprotnike moramo smatrati tudi vse njihove zaveznike.«

Med francoskimi zavezniki se nahaja tudi Jugoslavija. Zato je čisto logično, če pravijo Angleži glede nas: »Angleški interes zahteva, da Jugoslavijo ali potegnemo od Francozov na svojo stran, ali pa jo tako oslabimo na zunaj in na znotraj, da nam kot francoska zaveznica ne bo nevarna.«

Oslabiti se da vsaka mala država finančno. Oslabiti se da z netenjem notranjih preprirov. Pridobiti se da s tem, če podpremo kakšno stranko, ki jo smatram za toliko čvrsto, da pride danes ali jutri do odločilnega vpliva v državi, da takrat zavije vnanjo politiko v drugo smer.

Na podlagi ravnokar povedanega bo že lažje razumljivo zanimanje Angležev za Radićevo stranko. So pa še druge okoliščine, ki spajajo Radićeve interese z angleškimi.

Rekli smo že, da morajo Angleži z vso silo delati na to, da prodajo kolikor mogoče svojega blaga v Evropo. Nastane vprašanje: Kako pa naj konkurira angleško blago z domačim blagom v državah srednje in jugovzhodne Evrope, če stoji pri nas na vsaki dve uri železniške vožnje nova carinarnica?

Za razvoj velike trgovine je predpogoj prost promet. Prost promet pa je mogoč le v velikih državah zvezah ali v federacijah. Velika federacija zlasti podonavskih držav mora biti torej za angleške trgovce nekaj simpatičnega. Zato je v angleškem interesu, če podpirajo tiste politične skupine, ki imajo v svojem programu federacijo, kajti federacija pomeni mir, pomeni red, pomeni prosto trgovino in napredek na vseh straneh.

Pašičeve ponudbe.

Zagrebski »Jutarnji list« je objavil dne 17. avgusta to-le poročilo iz Ljubljane:

»Ljubljana, 16. avgusta. Dopisnik »Jutarnjega lista« je imel priložnost razgovarjati se z enim od voditeljev SLS, ki je igral važno vlogo pri dogovorih in podpisu zagrebskega protokola.

Ta odlični slovenski parlamentarec in bivši eksponent Koroškeve stranke na visokem upravnem mestu* je izjavil dopisniku »Jutarnjega lista« sledeče:

»Dr. Korošec se je zdravil v Karlovih varih, ker zahteva njegova sladkorna bolezen, da se vsako leto zdravi. Zaradi njegove odsotnosti zadnje dni ni bilo nobenih konferenc SLS. Tišina v parlamentarnem življenju in odsotnost ministrov že itak napravlja politično sezono mrtvo. Najvažnejši naš zadnji politični čin ostaja nedavni sklep glede našega nadaljnjega postopanja v parlamentu, ki je bil tudi objavljen.

Mi Slovenci smo smatrali in smatramo še danes, da je za revizionistično opozicijo položaj ugodnejši, če vsaj en del opozicije nadzoruje v Belgradu parlamentarno

* Belgrajsko »Vreme« z dne 18. avgusta pravi: »...ali povsem izgleda, da je to izjavo dal dr. Brejc, bivši predsednik pokrajinske vlade v Sloveniji.«

delo. Zato nismo na vrat na nos hoteli skleniti, da zapustimo parlament. Ta smisel imajo tudi sklepi glavnega odbora naše stranke, čeprav je bila v parlamentarnem klubu zelo močna struja, ki je bila za zapustitev parlamenta (za abstinenco). Ker se politični položaj kljub aferi Androličke (znana špijunska afera, op. ur.) in podobnih senzacij ni bistveno spremenil od takrat, ko je šel parlament na počitnice, zato smatramo, da v takem položaju Slovenci nimajo vzroka, da bi sedaj menjali svojo taktiko, določeno z že omenjenimi sklepi. Res so sicer razmere v parlamentu žalostne in naš položaj v parlamentu je zelo težaven, toda

Slovenci pojdejo na jesen zopet v parlament,

da nadaljujejo svojo vlogo, ki je bila po našem mišljenju koristna za celokupno opozicijo. Mogoče pa je tudi, da pride do izpremembe, ker nam v Belgradu vedno jasnejše dajejo razumeti, da bi nas radi iztisnili iz parlamenta, kar pa je za nas zopet vzrok, da ostanemo še nadalje pri svoji taktiki. Taka navzočnost opozicije ne ugaja ne radikalom ne demokratom, kar se je jasno videlo iz razvoja parlamentarnih razmer na koncu zadnjega zasedanja. Taktika Slovencev krepi položaj opozicije — in dokler ne

Radič na Angleškem.

V ponedeljek so razširili iz Londona to-le brzobjavko:

London, 20. avgusta. Reuterjev urad javlja: Vodja hrvaške kmečke republikanske stranke je prišel semkaj.

»Reuterjev urad« je zavod za sprejemanje in razširjevanje raznih poročil in novic, namenjenih za časnike. Zavod je na zunaj sicer privatnega značaja, ker je v privatnih rokah. Splošno pa je znano, da se tega zavoda jako rada poslužuje tudi angleška vlada, da ž njegoovo pomočjo razširja v svet stvari, ki so njej všeč, na drugi strani pa zopet »Reuterjev urad« (tako se imenuje po njegovem ustanovitelju, op. ur.) navadno ne razširja nobenih vesti, o katerih smatra, da bi bile angleški vladi neprijetne. Kar torej poroča »Reuterjev urad«, ni nič manj vredno kakor če bi to poročala angleška vlada sama.

Omenjena brzobjavka Reuterjevega urada očitno potrjuje to, kar je objavil o Radićevem odhodu v London zagrebski »Jutarnji list« v nedeljo 19. t. m., gotovo ne brez vednosti in odobritve vodstva Radićeve stranke. »Jutarnji list« poroča:

Že pred enim letom sta se mudila v Zagrebu brata Buxton (reci: Bekstn), od katerih je eden predsednik balkanskega odbora, oba pa uživata pri angleški vladi sloves, da dobro poznata razmere na Balkanu. Brata Buxton sta takrat obiskala Radića in se več dni informirala o idejah republikanske stranke in njenega voditelja. Pri tej priložnosti sta tudi obiskala razne organizacije hrvaške republikanske stranke in si marljivo zapisovala, kar sta videla in slišala. Rezultat tega obiska je bilo povabilo, naj Radič pride v London, da tam priredi vrsto predavanj o Hrvatski. V Londonu je bilo v to svrhu tudi že vse pripravljeno, toda do potovanja ni prišlo, ker so volitve in pa notranjepolitični položaj zahtevali navzočnost Radićevo na Hrvatskem.

Razun bratov Buxton je obiskalo Radića tekom prošlega leta še večje število angleških časnikarjev, politikov in finančnikov, ki so vsi soglasno priznali, da je kmečko republikansko gibanje na Hrvatskem silno razširjeno, in oni niso nikakor tajili svojih simpatij za politiko hrvaškega voditelja.

Konkretnjšo obliko pa so dobili vsi taki pomenki začetkom letošnjega leta. Takrat se je ustavilo v Zagrebu neko uradno diplomatsko odposlanstvo Anglije na svojem potu na vzhod. En član tega odposlanstva, ki ga je bil Radič v nekem svojem govoru označil kot »odposlanca angleške vlade« (smo poročali tudi mi, op. ur.), je ostal dalje časa v Zagrebu in Radića naprosil, naj pojasni svoje zahteve v obliki spomenice (memoranduma). Tej prošnji je Radič tudi ustregel, na kar je dobil migljaj, naj pride v Italijo v trenutku, ko se bo v Italiji mudil na dopustu Bonar Law (reci: Lō), predsednik angleške vlade, da pride z njim v stike. Toda pot v Italijo bi bili gotovo zlorabili profihhrvaški demokratski listi kot dokaz, da se Radič veže z Mussolinijem (ki so ga mimogrede rečeno baš takrat vodilni politiki

v Belgradu zelo hvalili.) Razun tega pa je Bonar Law takrat težko obolel in je moral zaradi svoje boleznii odstopiti kot predsednik angleške vlade. A kot dokaz, da uživa Radič še vedno angleško naklonjenost, je izšel v »Observer«-ju (eden najvplivnejših angleških listov, op. ur.) članek od strani odličnih angleških krogov, ki je imel poluraden značaj, kjer je pisec popolnoma odobril Radićeve nazore. Okolnost pa, da je »Observer« glasilo lorda Curzon-a (reci: Kersna), angleškega ministra vnanjih zadev, ki je v tem listu objavil tudi svoje stališče glede rurskega vprašanja, je bila zelo pomembna, ko je Radič dobil v drugič povabilo, naj pride v London. V Nemčiji se sploh ni mudil, ampak je odpotoval z Dunaja naravnost v London, da ne bi mogli nasprotni listi njegovega bivanja v Berlinu zlorabiti za svoje spletke.

Namen Radićevega potovanja je, da neposredno da zahtevane informacije in da na licu mesta spozna angleško stališče napram srbsko-hrvaškemu vprašanju.

Kakor je znano, so razni srbski, hrvaški in slovenski »patriotični« in »podrepiški« listi poročali na dolgo in široko o Radićevem »begu« in so se silno veselili njegovega »izdajstva« nad Hrvati. Pisali so, da je »zmenjen s Pašičem«, ki da ga je podkupil, drugi so zopet vedeli povedati, da je »figovec«, ki se je ustrašil pretečega mu zapora itd. Na vse take laži odgovarja vodstvo hrvaške republikanske stranke v »Jutranjem listu« z dne 19. t. m. to-le:

»Povodom zlobnih vesti o predsedniku hrvaške republikanske stranke Štefana Radića, češ da se je sestal z različnimi madžarskimi in avstrijskimi elementi itd., izjavlja vodstvo stranke, da je predsednik hrvaške republikanske seljačke stranke (HRSS) svoje mnenje vedno odkrito in javno zastopal. Zaradi tega je bil že pred vojno zaprt in se tudi sedaj ni ustrašil nikakih žrtev — za zmago svojih načel. Radič ni bil nikdar »tajen zarotnik«, ker dobro vé, kakšno moč predstavlja hrvaško kmečko ljudstvo in zato ne potrebuje »tajnega« delovanja. Ko je poslal poslanca dr. Kežmana v Ameriko, da stopi v zvezo s Hrvati v Ameriki, mu je dal Radič navodila, naj se vedno strogo drži ustavnega načrta HRSS, ki temelji na mednarodnem priznanju ozemlja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zato je le pobožna želja naših neprijateljev, da bi Radič začel kakšno revolucionarno gibanje zunaj. To je poskušal Kvaternik, toda Radič ima za seboj tri in pol milijona pristavev, in zato bo tudi sedaj odkrito in javno zastopal svoje mnenje. On ni nikak »ubežnik«, ampak je predsednik hrvaškega zastopstva, ki je bil dolžan, da se povabili iz Londona odzove. Način njegovega odhoda je bil sicer nenavaden, a tudi ta način dakazuje važnost njegovega potovanja. Vse govorice o nekaki »revoluciji« pa nas puščajo popolnoma hladne.«

Tako izgleda resnica o Radićevem begu in ker mislimo, da je prav, če tudi slovensko ljudstvo izve to, kar je res, smo objavili te vrstice.

nastopi trenotek, ko bo tudi za nas veljal rek »ultra posse« (»ne moremo več«), mi svoje taktike ne bomo brez vzroka menjali.

Ko je bil objavljen takozvani »Markov protokol«, so srbski listi poročali, da smo mi Slovenci zaradi tega razžaljeni, ker je Radić objavil besedilo in fotografski snimek protokola. Fr. Smodej je sicer takoj opovrgel te lažnjive vesti, in jaz vam morem le ponovno zatrditi, da SLS in njen parlamentarni klub nista imela nič proti objavi in nista bila prav nič iznenadena, ko je Radić sporočil v Ljubljano, da smatra objavo za prikladno. Že prej je bilo sklenjeno, naj predsedništvo Radićeve stranke (HRSS) po svoji volji in po svoji uvidevnosti in po potrebi objavi protokol in ko je g. Radić bil mnenja, da je to politično potrebno, smo mi istočasno objavili protokol v slovenskem prevodu. Sicer pa ta protokol ni toliko političen dokument kakor moralen — ker je res strašno, da mora hrvaško-slovenska opozicija kot predpogoj za politično akcijo postaviti zahteve glede stvari, ki so v parlamentarno vladanih in civiliziranih državah same po sebi razumljive.

Kakor sedaj stvari stoje — radikalni vladajo in se pripravljajo, da bodo še dalje vladali. V Sloveniji se danes ne čuti več »močna roka« kakor v dobi, ko je bil Pribevič minister notranjih zadev, in sicer zato ne, ker je SLS med ljudstvom tako močna, da je popolnoma zmaga in se ne boji nobenih groženj. Mi smo mirni in svoje stvari gotovi in zato se »roka režima« ne čuti toliko.

Sicer pa je g. Pašić že večkrat menjal svojo taktiko napram opoziciji in tudi nam nasproti. Iz izjav

g. Radića, ki je bil o tem obveščen po dr. Korošcu, vam je znano, da je Pašić snubil Slovence, naj vstopijo v vlado in sicer je Pašić to storil večkrat. Tudi v zadnjem času je bilo nekaj sličnih ponudb in pri tej priložnosti so Pašićevi odposlanci šli tako daleč, da so izjavili, da je Pašić voljan honorirati slovenske zahteve po avtonomiji. Ponudbe so bile take, da so obsegale zelo obsežno avtonomijo Slovenije, in ne samo ukinitve takozvane »parcelacije« (delitev Slovenije na »oblasti«, op. ur.), ki se pri nas odkrito še ne izvaja. Pašić je nas Slovence vabil, naj podpremo radikale s svojim vstopom v vlado, kot protiuslugo pa nam je ponujal

avtonomijo, in sicer tako avtonomijo, ki bi obsegala tudi široko finančno samostojnost.

O vsem tem so se vodila pogajanja, toda izkazalo se je, da Pašić ne namerava te avtonomije zaječiti z revizijo ustave, ampak samo z navadnim zakonom. Na to seveda Slovenci nismo mogli pristati in pogajanja niso mogla zavzeti konkretnije oblike.

Na vprašanje, kako gleda na bodoči razvoj razmer, je odgovoril ta politik SLS:

»Nisem optimist. Na podlagi točnih informacij imam vtis, da se utegne prav lahko zgoditi, da postavi radikalni

HRSS pod »obznano«.

Govorice o novih poskusih za sporazum na jesen so mi znane, a jaz jim ne verjamem. Ko sem slišal, da je Radić odpotoval v inozemstvo, se nisem začudil. Bržkone je bil Radić dobro poučen o tem, kako misli Belgrad nastopiti po parlamentarnih počitnicah.

Za avtonomijo.

»Slovenec« z dne 18. avgusta t. l. objavlja dopis iz Sv. Lenarta v Slovincih, kjer poroča o poteku številnih shodov, ki jih je v tem okraju priredila Slovenska ljudska stranka. Iz tega poročila posnemamo:

»Blizu Sv. Lenarta leži vas Gočova. Tu se je zbral ves občinski odbor z županom Kronvoglom ter mnogimi možmi in fanti 12. t. m. popoldne k seji. Povabili so tudi našega poslanca, da prisostvuje. Po važnih posvetovanjih gospodarsko-političnega značaja je vstal kmetski mož in s poudarkom naglasil: »Da nam poslanci ne boste odnehali od zahtev po avtonomiji!«

Dne 13. avg. se je vršil v trgu Sv. Lenart zbor glavnih zaupnikov iz celega okraja združen s sejo okrajnega odbora SLS. Zastopane so bile vse župnije (10) in 28 občin, večinoma po svojih županih. Sejo je otvoril č. g. Gomilek. Za predsednika je bil izvoljen starosta naših narodnih prvoboriteljev Franc Rop. Izčrpano poročilo o delovanju Jugoslovanskega kluba ter o situaciji je podal domači poslanec Žebot. Zbor je odobril politiko in taktiko Jugoslovanskega kluba ter soglasno izrazil zaupnico dr. Korošcu in vsem našim poslancom. V resoluciji se je izrazil energičen protest proti krivič-

nim novim zakonom in korupcijskemu razmetavanju narodnega premoženja po sedanji vladi. Poslanec se navede, da od avtonomije Slovenije ne odnehajo pod nobeno ceno. Uporabijo naj najradikalnejša sredstva proti korupciji centralistov in krivicam, s katerimi sedanja vlada obklada naši državi zvesto ljudstvo.

Popoldne 13. t. m. je poslanec Žebot imel sestanek z zaupniki pri Sv. Ani v Slov. gor., a na praznik 15. avgusta velik političen shod pri Sv. Trojici v Slovincih pod predsedstvom trškega župana Valentina Klemenčiča. Tudi tu je prevladalo iskreno razpoloženje za našo stranko ter želja, da se energično nadaljuje boj za doseg avtonomije.

Temu poročilu si dovoljujemo dostaviti le to, da je edina oblika avtonomije, ki nam more res uspešno zaječiti našo enakopravnost, svobodo in gospodstvo v svoji deželi: **federativna jugoslovanska republika.**

Avtonomija, kakoršno smo imeli nekaj v Avstriji, ni nobena avtonomija. Tedanja »avtonomija« je bila le lep plašč, v katerega se je odel dunajski centralizem. Mi pa hočemo resnično in popolno avtonomijo.

Nove slovenske knjige.

Kljub temu, da mnogi naši listi dan za dnevom zatrjujejo svojim bralcem, da slovenskega naroda ni več in poznajo le še »jugoslovanski narod« — vendarle lahko z veseljem konstatiramo, da se vedno več slovensko piše in da izhaja vedno več slovenskih knjig najraznovrstnejše vsebine. Pri tem ne manjka niti ironije, ki je v tem, da izdajajo prav mnogo slovenskih knjig tudi podjetja, v katerih odločujejo ljudje »jugoslovanskega« narodnega prepričanja. So pač težave, kadar »učeni doktorji« ne morejo ločiti med narodom in državo in med kulturo ter dnevno politiko.

Zadnje dni je izšlo zopet nekaj lepih slovenskih knjig.

1. Alojz Kraigher je izdal v založbi Ig. Kleinmayer & Fed. Bamberg svoj roman »Mlada ljubezen«, ki je pred leti izhajal v »Ljubljanskem Zvonu«. Kraigher je znan in priljubljen pripovedovalec, ki postavlja pred bralca probleme modernega mestnega življenja. Cena knjigi je Din 60.—

2. Jugoslovanska knjigarna je izdala pravkar že osmi zvezek zbranih spisov Josipa Jurčiča, katere ureja dr. Ivan Grafenauer. To je ljudska izdaja našega starega in priljubljenega pripovednika. Za

priljubljenost tega pisatelja je značilno, da istočasno izdaja njegove zbrane spise tudi »Tiskovna druga« pod uredništvom dr. Ivana Prijatelja. V tem osmem zvezku so povesti: 1. Ivan Erazem Tatenbach; 2. Bojim se te; 3. Črtica iz življenja političnega agitatorja; 4. Telčja pečenka; 5. Šest parov klobas; 6. Po tobaku smrđiš; 7. Zenitev iz nevoščljivosti in 8. Spomini starega Slovence. — Cena broširanemu zvezku Din 20.— vezanemu Din 30.—

3. »Po gorah in dolinah« se imenuje nova knjiga Pavla Kuna-verja, ki je izšla v založbi Ig. Kleinmayerja in Fed. Bamberga. Knjiga je lepo ilustrirana in opisuje hoje, pota in opazovanja naših lepih krajev iz dijaških let pisatelja. Cena lepo vezani knjigi je Din 50.—

4. V založbi »Socialne Misli« je izdal znani krščansko socialni politik dr. A. Gosar zbirko esejev »Za krščanski socializem«, v katerih dokazuje nujnost rešitve socialnih problemov današnje družbe ter propagira njih rešitev v smislu pozitivnega krščanstva. Knjiga je polemična napram konservativ-

nim elementom v njegovi stranki, ki povdarjajo, da je socializem krščanstvu in kat. cerkvi nepotreben, kajti krščanstvo zna vse današnje socialne probleme rešiti že po svojem bistvu. Vsled te polemične vsebine, se bo o tej zanimivi knjigi gotovo še mnogo pisalo in govorilo. Cena Din 14.—

5. Dr. Vinko Šarabon je izdal v Jugoslovanski knjigarni drugi zvezek »Zgodovinskih anekdot«, ki so zelo zabavne in poučne ter utegnejo najti dosti bralcev. Gradivo je spretno zbrano in razdeljeno na kapitlje, da je pregledno. Nekatere anekdote so sijajne. Cena Din 16.—

6. »Nova erotika« se imenuje knjiga Ivana Rozmana, ki je izšla pravkar pri Kleinmayer & Fed. Bamberg. To je aforistična zbirka globokih filozofskih domislic, je izpoved človeka, ki je slekel svojo zunanost in razgalja pred nami svojo duševno notranjost. Knjiga je za naše razmere povsem nova in silno zanimiva.

To pa je samo nekaj knjig, ki so izšle v zadnjem času. Drugih publikacij mi nismo prejeli, zato za danes — dovolj.

Dnevne vesti.

Kaj je namen »Avtonomista«?

Iz raznih okoliščin sklepamo, da mnogo ljudi še danes ne razume ali pa noče in ne more razumeti, kaj je namen »Avtonomista«. Zato moramo povedati ponovno, da »Avtonomist« ni nikako strankarsko glasilo in zato tudi njegov namen ni hvaliti ali grajati eno ali drugo izmed obstoječih slovenskih političnih strank proti drugim. Ravno tako tudi ni »Avtonomist« ustanovljen zato, da bi hvalil ali grajal te ali one politične voditelje. Edini namen »Avtonomista« je, da razširja in utrjuje med Slovenci sploh brez ozira na stranke politično idejo avtonomije v njeni najširši in najobsežnejši obliki, ki je izražena v dveh besedah: **Federativna republika.** Dosledno temu načelu »Avtonomist« dosledno brani in zagovarja in hvali vse, kdorkoli in karkoli dela za to misel, in zavrača vse, kdorkoli in karkoli dela proti tej misli. Če bi n. pr. dr. Žerjav ali pa gospod Pucelj bila odločna pristaša federativne republike, bi jih »Avtonomist« dosledno hvalil zaradi tega, ravno tako kakor Radića. Če bi se pa n. pr. SLS izrekla za centralizem, bi jo moral ravnotako dosledno zavračati. Politični spori med posameznimi slovenskimi strankami, ki ne stoje v zvezi z vprašanjem federativne republike, »Avtonomista« ne brigajo — to naj opravijo stranke med seboj. Kedar pa bodo vse slovenske politične stranke »avtonomistične«, in ko bo res avtonomija dosežena, bo rekel »Avtonomist«: Gotovi smo in sedaj nehajmo. Toliko v pojasnilo.

Res je, vse je res! »Domoljub« z dne 22. t. m. je objavil odgovor na članek »Pasji dnevi« v zadnji številki »Avtonomista«. Ker nimamo danes dovolj prostora, da bi mogli »Domoljubov« članek ponatisniti, — objavili bomo članek prihodnjic v celoti — hočemo navesti iz članka le nekaj očitkov na naš naslov. Pisec tega članka pravi n. pr., »da se pri »Avtonomistu« zadnje čase »opaža« namen, zanesti med Slovence nezaupanje do Slovenske ljudske stranke.« — To je res. Tudi mi to opažamo in sicer že dolgo. Posebno natančno je bilo mogoče to »opažati« pri zadnjih volitvah... Dalje pravi, »da »Avtonomist« poskuša razbiti enotno avtonomistično fronto.« Tudi to je res. V ta namen smo ustanovili ali pa bomo ustanovili posebno centralistično stranko. In kakor vsak vidi, dosledno podpiramo slovenske centraliste... Dalje se mu »zdi« (trditi si tega naravnost ne upa!), »da »Avtonomist« napada katoliški shod.« — Tudi to je res. »Avtonomist« sploh nima drugega opravka, kakor da zaničuje in zasramuje slovensko duhovščino, da blati vero in da pobija

klerikalnega zmaja. Vse to je res in razvidno iz vsake vrste »Avtonomista«. Vse to mora seveda biti res, na komando, kajti če to ne bi bilo res, tudi ne bi bilo nobenega vzroka za zapisati, »naj si išče »Avtonomist« svojih naročnikov med samostojne in liberalce«. In to je glavno, kakor se nam »zdi«: **Uničiti »Avtonomista«, ker je tako predrzen, da izhaja.** — To pa bi gotovi gospodje lahko poskusili na lep in dostojen način.

Položnice priložimo prihodnji številki vsem onim cenj. naročnikom, ki za drugo polletje še nimajo plačane naročnine oziroma tistim, ki sploh še kaj dolgujejo na naročnini. Odpošljite takoj naročnino ker se neplačanim naročnikom list ustavi v najkrajšem času.

Svet spregleduje. Kakor nam poročajo z dežele, ljudje prav močno odpovedujejo naročnino na »Slovenski Narod«. Tako je tudi prav. Danes je ta list še edini, ki tako blati vse, kar je slovenskega, da ga noben pošten in zaveden Slovenec ne more več vzeti v roke brez rokavic. Za kogar veste, da je naročen na »Narod«, tega se varujte! Na krčmarje in trgovce itd. pa vi kmetje sami lahko najbolj pritiskate zlasti sedaj na jesen, da »Narod« odpovedo. Naj naroče kar hočejo, samo »Naroda« ne. Še »Jutro« mu mora očitati izdajstvo Slovenstva, kar je vendar dovolj rečeno.

Odličen obisk. Te dni se je mudil v Ljubljani dunajski dopisnik nekega velikega londonskega lista. Obiskal je tudi naše uredništvo in nas zaprosil za razne politične informacije. Iz Ljubljane se je odpeljal na Bled, odkoder odpotuje na Angleško.

Dobro rečeno. Iz nekega slovenskega dnevnika: »...Ljubljanski velesej bo otvoril Nj. V. kralj, kar bo zelo dvignilo njegov ugled...«

Kongresi in shodi. V Zagrebu se je vršil pretekli teden evharistični kongres, ki se ga je udeležilo po poročilih zagrebskih listov okoli 100 tisoč ljudi. Ves Zagreb je bil okrašen s hrvaškimi zastavami. Hrvatski listi so pisali o kongresu zelo lepo, tudi listi, ki so vse prej kakor klerikalni. V Ljubljani pa se vrši ta teden slovenski katoliški shod. Ali bo tudi v Ljubljani tako kakor v Zagrebu?

»Prevraten element« — časten naslov. »Jutro« se huduje na nas, ker smo v zadnji številki zapisali, da je »prevraten element« danes ravno tako časten naslov kot je bila nekdanja častna označba »p. v.« »Jutro« se jezi brez potrebe. Kar vpraša se naj: »Kdo pa je zakrivil, da je postal »prevraten element« časten naslov?« Če hoče videti krivca, naj se kar v ogledalo pogleda!

Točnost in doslednost. »Slov. Narod« poroča o izidu občinskih volitev v Srbiji, kjer so zmagali radikali. To zmago jemlje »Narod« za povod velikemu slavošpevu na »mogočno radikalno stranko, kateri je srbski narod izrekel sijajno zaupanje«. — Kako »sijajno« je to zaupanje, pa pove isti »Narod« le par vrstice dalje, kjer poroča o velikem klanju v Južni Srbiji ob priliki občinskih volitev. »Sijajno zaupanje« so namreč izrekli radikalom žandarji in policaji, ne pa ljudstvo. To je istina in »Narod« naj se nikar ne trudi, da bo Slovence farbal s svojo radikalijo. Farba naj svojo »inteligenco«, če je ima še kaj za seboj, pri slovenskih kmetih pa to ne pojde več.

Kako naročim »Avtonomista«? Na navadno dopisnico napiši na prvo (naslovno) stran: Uprava »Avtonomista«, Ljubljana, Breg št. 12. — Na drugo stran pa napiši: »Naročam »Avtonomista« za 1 mesec (četrt leta, pol leta, celo leto).« Podpiši se razločno in dodaj svoj natančen naslov in zadnjo pošto. Z eno dopisnico se jih naroči lahko tudi več. — Kakor hitro prejme uprava dopisnico, odpošlje na povedani naslov list in pošto položnico, po kateri plačaš naročnino brez vsakih stroškov.

Kmetje, bodite možje! Sedaj je jesen in vi spravljate in prodajate svoje poljske pridelke, da si nakupite potrebno blago za zimo. Kupujete obleko, obuvalo, sladkor, kavo in tako dalje. A kje kupujete svoje potrebščine? Navadno pri trgovcih, ki s svojimi oglasi podpirajo »Slovenski Narod«, torej list, ki že zdavnaj ni več vreden svojega starega imena in ki tako pljuje v svojo lastno slovensko sklado, da se že samemu vragu studi. Zato vam pravimo: **Predno greste nakupovati to ali ono blago v bližnje mesto, pogledajte zadnjo stran »Slov. Naroda«, kjer so oglasi. Tiste trgovce, ki oglašajo v »Narodu«, si zapomnite, zapomnite jako dobro, pa ne zato, da ne bi šli v njihove trgovine — o ne, ravno nasprotno: Vi morate iti v vse take trgovine in povedati gospodarju na glas, da ne kupite pri njem niti za ficek blaga, ker podpira s svojimi oglasi »Slov. Narod«.**

Kdor pljuje na vas in na vaše zahteve, ni vreden vašega denarja. — Tako povejte tem gospodom, pa bo kmalu pihal drugačen veter. **Potrebno vam blago pa pojdite nakupovat k trgovcem, ki oglašajo v »Avtonomistu«, kajti to so vaši možje, to so pogumni možje,** ki se prav nič ne boje neke diktature »Slov. Naroda«, ki že zdavnaj več ni za nikogar razun za bedake. Torej nič se ne obotavljajte in napravite, kakor vam svetujemo. **Bodite možje, bodite ponosni!**

Angleška vlada v strahu. Ko so v Belgradu zvedeli, da jim je Radić ušel na Angleško z angleškim potnim listom, so takoj sklenili vprašati angleško vlado, kako je s to rečjo in jo pozvati na odgovor. — kakor izvemo iz dobro poučenega vira, je angleška vlada takoj nato brzojavno naročila šest peric iz Bizovika pri Ljubljani za London.

Denar najbolje naložiš, ako si kupiš dobro knjigo, ki jo rabiš v svojem gospodarstvu in gospodinjstvu. Najboljše gospodarske knjige priporoča oglas »Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani« v današnji številki. Ako hočeš razveseliti svojo ženo, odraslo hčerko, nevesto ali katerokoli žensko osebo, ji boš kupil krasno knjigo: »Slovenski kuharico« v novi izdaji. Ta in mnoge druge nove knjige, ki naj bi ne manjkale v nobeni slovenski hiši, priporoča današnji oglas »Jugoslovanske knjigarne«. Vse te knjige priporočamo vsakemu skrbnemu gospodarju v takojšnji nakup, posebno za to, ker se bodo v najkrajšem času prav znatno podražile.

Udeležence katoliškega shoda opozarjamo na novo otvoreno **Kavarno in gostilno »Leon« v Koldvorski ulici šte. 29.** Več v oglasu.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

Ima stalno v zalogi vsako množino.
Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220.

Čevlji z znamko „Peko“ domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznani najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg št. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

Gospodarstvo.

Ljubljanski velesejem.

Prve dni prihodnjega meseca se bodo zopet odprli prostori ljubljanskega velesejma. Šešli se bodo že tretjič slovenski trgovci, industriji in obrtniki, razstavili svoje blago in tako pokazali domačemu in tujemu svetu, kaj premore slovenska žilavost, vztrajnost in pridnost, če ima le količkaj svobode.

Ljubljanski velesejem je **velevažna prireditelja tudi za slovenske kmete in zlasti za kmečke zadruge. Umno, pametno in moderno kmetijstvo je dandanes nemogoče brez modernih strojev, torej brez industrije.** Kar ustvarja tehnika v fabrikah, mora poljedelec porabiti in izkoristiti — tako se podpirata medsebojno ta dva najtrdnjša stebra našega gospodarstva.

Zato našim kmetom, zlasti pa našim kmečkim zadrugam ne moremo dovolj toplo priporočati obiska ljubljanskega velesejma. Tam bodo imeli najlepšo priliko ogledati si to, kar je tvornica že ustvarila v njihov prid, ob enem pa bodo imeli najlepšo priliko v direktnem

stiku s proizvajalci tehničnih sredstev povedati svoje posebne želje in prepričani naj bodo, da jim pojde slovenska industrija v vsakem oziru na roko, da bodo naši poljedelci v najkrajšem času dobili stroje, kakršni so po njihovih navedbah in tehničnih preizkušnjah najboljši in za naše kraje najprimernejši.

Da se izogne neprilicam, sporočamo, da imajo posetniki III. velesejma na progi Maribor-Ljubljana 50% popust v vseh razredih samo na osebnih vlakih in ne na brzovlakih, ker je to vsled prenapolnjenosti brzovlakov v lokalnem prometu vsled pomanjkanja vagonov tehnično neizvedljivo. — Vendar to nič ne škoduje, ker so zveze z osebnimi vlakmi tako ugodne, da pač ni potreba uporabljati brzih vozov. — Poleg 50% popusta na vseh osebnih vlakih naše kraljevine pa velja isti popust tudi za direktne brzovlake na progi Djevdjelija-Belgrad-Ljubljana, torej na južni železnici od Zagreba do Ljubljane brzovlaka št. 13 in 14.

Kam — navzgor ali navzdol?

Nekdaj mogočno gospodarstvo Nemške države se je podrlo. Za soldaškim polomom je seve moral priti tudi gospodarski konkurz. Nekdaj tako zelo ugledna nemška marka je padla na vrednost sovjetskega rublja. Vse se računa v Nemčiji v stotisočih, milijonih in milijardah mark.

S tem je dovršen gospodarski in valutni polom cele srednje in vzhodne Evrope! To pomeni zelo veliko, zakaj posledice tega gospodarskega

razkroja večine Evrope se bodo vidno prav pokazale šele po daljšem času, morda šele po letih! Svetovne vojne, kakor vidimo, še ni konec.

Vsa ogromna Rusija je valutno na tleh. Doslej so ji sledile Poljska, Nemška Avstrija, Mažarska, ruske obmejne države, bolj polagoma Romunija, Bolgarija in tudi Jugoslavija. Mi smo v zadnjih dveh letih doživljali stalen, čeprav položen padec, preje Jugokrone, sedaj pa Di-

narja. S tem morjem propadlih valut, se je sedaj zedinila še Nemčija z vso brzino! Njen denar je padel globoko, globoko.

Iz tega morja se s francosko pomočjo vzdržuje na neki višini še češka krona kot samotni morski otok in poleg njega, čeprav precej nižji naš dinar. Od vseh strani buta morje propadlih valut, od Berlina do Moskve, v ta slaba otočka in ruje in grize v njuna bregova. Navadna človeška pamet da, da se tudi ta dva slaba valutna otočka v velikem morju propadlega gospodarstva od Frankfurta pa tja do Vladivostoka v Aziji ne bosta mogla dolgo držati, zlasti ne ko nastopi trenutek oslabitve umetne politične francoske pomoči. Francoska politična in finančna moč pa hitro peša. Ko se Anglež politično popolnoma loči od Francoza — in ta dan ni več tako daleč! — takrat se tudi češki in SHS valutni otoček pogrezneta v ostalo morje. Računi praktičnih trgovcev nas o tem mnenju le potrjujejo. Še lansko leto so vsi trgovci in fabrikanti iz Češke republike zahtevali plačilo za svoje, v naši državi prodano blago le v čeških kronah. Danes stoji češka krona v Curihu prav tam, kjer je stala lansko leto, toda glej! Češki trgovci in fabrikanti zahtevata danes plačilo — že v švicarskih frankih. To se pravi z drugimi besedami, da svoji lastni češki kroni ne verjame ta več tako brezpogojno kot še lani osorej.

Če en mal trgovec napravi konkurz, zadene to vedno nekaj ljudi, vsaj tiste, ki so z njim imeli opravka. Če država napravi konkurz, zadene to milijone ljudi, pa ne samo onih, ki so njeni državljani, ampak tudi tuje. Ko so boljševiki v Rusiji napovedali in izvršili konkurz, je obubožalo na tisoče ljudi na Francoskem, ki so imeli naloženo svoje premoženje v ruskih fabrikah in podjetjih. Sedaj je šla ena najbolj obljubljenih, trgovsko in industrijsko najbolj razvitih držav, v Evropi v konkurz — Nemčija. Tudi njen konkurz bo potegnil milijone in milijone ljudi seboj v propad. In še ni konca, še druge države pridejo za njo.

Pri nas je sedaj denar silno drag, ker ga manjka. Manjka ga pa zaradi tega, ker je bolj malo vreden. Ker pa brez plačilnega sredstva, to je denarja ne gre, kakor se je jasno pokazalo v Rusiji, je treba zanj plačati veliko, to se pravi, obrestna mera zanj dnevno raste in je že davno prekoračila mejo, kjer pričinja **oderuštvo**. To oderuštvo, ki je vsak dan večje, pa zopet draži vsevprek; ker pa druginja narašča, ima denar vedno manjšo kupovno vrednost, in zato ga potrebujemo vedno več. To je tako, kakor če vržeš po zimi malo kepo snega na streho. Kepa se vali navzdol in na koncu pade na tla velika bala. Mi drsimo neprestano navzdol. Če primerjamo cene kruha lansko leto, so znatno nižje kot **bodo še to jesen**, zakaj žito gre gor. Obleka se je od lanskega poletja (Plavšič, žalostnega spomina!) podražila skoro za 75%. Isto tako gre gor cena usnju. In danes leto dni — kaj bo? Z gotovostjo lahko prorokujemo — čeprav je to nevhvaležno! — da bo naš denar že manj vreden, kot je letos.

Kar smo lansko leto prorokovali o valuti za letošnjo jesen, se je točno izvršilo: imamo silno hudo denarno krizo ob malovrednem dinarju! In kepa se vali dalje po strehi navzdol.

Danes so države v Evropi medsebojno strogo zaprte po carinskih in policijsko-državnih mejah. Toda vse to ne pomaga nič, vse to ne more pomagati nobeni državi, da bi se ohranila pred potopom, če je potop takorekoč vesoljen. Državna politična in finančna ter finančno tehnična sredstva so preslabotna, da bi mogla preprečiti pot vodovju, ko nastopi.

Vse to, ki prinaša seboj neizmerne bedo, je posledica vojne. Kljub temu še vedno mislijo ljudje le na sabljo, puško in kanon. Še vedno plačujemo grozna vojaška bremena, se oborožujemo in mislimo na nove vojne, — že danes, ko smo še sredi uničujočih povodnji in sredi gospodarskih krahov.

Predvsem nam je potreben **mir** in poleg njega ne sablja in kanon — ampak **produktivno delo!**

ZA KMETE.

Za vinogradnike.

Slovenija spada med vinorodne dežele. Zlasti zadnja leta pred vojno se je vinogradništvo v Sloveniji zelo lepo razvilo in tako napredovalo, da so razne vrste slovenskih vin zaslovene daleč po svetu. To velja zlasti za štajerska vina, ki so jih z lahkoto prodajali na Dunaj, v Gradec in še dalje. Izvoz plemenitih in izvrstnih štajerskih vin pa je znatno olajševal prodajo šibkejših štajerskih in dolenskih vin doma.

Po vojni so se te razmere znatno spremenile. Štajerskim vinom je bil izvoz na sever naenkrat skoro onemogočen zaradi nove državne meje, kjer je čakala na vinogradnike visoka carina. Zato so se morali Ptujčani in Ljutomerčani ozreti po odjemalcih za svoje dobro blago doma. Oni so bili prisiljeni delati občutno konkurenco lahkim štajerskim in dolenskim vinom.

Z druge strani zopet je pritiskala in še pritiska silna konkurenca vin iz Vojvodine (Banat), s Hr-

vaškega in Dalmacije. Vino se prideluje po vseh pokrajinah Jugoslavije v ogromnih množinah, domača potreba je omejena, izvoz pa je skoro nemogoč — to je povzročilo občutno krizo na vinskih tržiščih, ki jo prav zelo čutijo že tudi slovenski vinogradniki. Zaloge vin so še velike, nova letina obeta biti tudi dobra in **so začele zaenkrat cene občutno padati.**

Izhoda iz te hude krize sta dva. Ena pot je, če se posreči skleniti vladi s tujimi državami ugodne trgovske pogodbe, da se omogoči izvoz naših vin. Tozadevnih poskusov je bilo že mnogo, a doslej še ni noben poskus uspel. Treba bo torej začeti znova.

Druga pot je izkoriščanje grozdja kot sadja. To bi bilo za naše kraje nekaj novega. Vredno pa bi bilo poskusiti tudi to in potem primerjati, kaj je boljše in ugodnejše: ali grozdje prodajati kot sadje (sveže ali posušeno), ali pa še nadalje pridelovati vino.

ZA SLOVENSKE DELAVCE.

Kriza socializma.

(Vzroki in izgledi.)

Zlasti po končani prvi svetovni vojni si je socialistično gibanje zelo opomoglo. V mnogih državah je zavzel socialistični proletarijat odločilna mesta v državni upravi. Toda že po nekaj letih se je proletarijat moral zopet umakniti kapitalističnemu razredu. Izgubil je skoro vse važne in odločilne bitke. In kakor se vsaka poražena armada razkropi in razbije, tako so se tudi vrste socialističnega proletarijata razbile na

mnogo brezpomembnih skupin in skupinic. Edino v Nemški Avstriji se je proletarsko socialistično gibanje obdržalo neokrneno in celotno, čeprav tudi tod ni primanjkovalo hudih notranjih bojov.

Glavni vzrok teh porazov tiči v **pomanjkljivi politični, socialni in gospodarski izobrazbi delavskih množic.** Pred vojno se socialistični proletarijat v nobeni državi ni mogel politično toliko uveljaviti, da bi

prevzel v svoje roke državne vaje. Največ odtod se je potem uveljavila misel, da socialistični proletarijat nima kaj iskati v državi in celo v občini, ako bi tu slučajno prišel do odločilne moči. Namesto pozitivnega dela, so nastala le razna gesla, ki so se zelo lepo in prepričevalno slišala, s katerimi pa si proletarijat ni mogel in znal obdržati pozicij, ki jih je bil zavzel l. 1918. in 1919. skoro vsepovsod v Evropi.

Poleg tega je danes jasno, da je bil predvojni socializem veliko preveč dogmatičen ter da se je veliko premalo zanimal za potek in razvoj praktičnega življenja samega. Zato je soc. proletarijat pozneje obstal nem pred konkretnimi vprašanji, ki jih je vsakdanje življenje zvalilo predenj. Ker ni vedel, kaj in kako bi ž njimi započel, je njegova akcijska

volja opešala in v srečju svojem si je želel nazaj — na staro komodno stališče obče kritike družbe. Kljub dolgotrajnemu pridiganju marksistov o razvojnem zakonu družbe, si večina delavcev in malih kmetov ni znala razložiti pravih vzrokov svoje socialne bede. Niso mogli doumeti, da nobena, še tako socialistično misleča vlada ne more odpraviti socialne bede, meznega sistema, privatne lastnine delovnih sredstev itd., kar čez noč, marveč, da je vse to vsaj po svojem pravem bistvu delo samega gospodarskega razvoja kapitalistične družbe, ki se da sicer pospešiti, toda več ne, kar dokazuje danes Rusija!

Socialistično gibanje je danes v krizi, težki krizi. Vojna in povojni dogodki ter sedanj nepričakovani razvoj kapitalizma po vsem svetu

— vse to je prineslo na dan nova vprašanja, na katera bo socializem moral odgovarjati. In bo odgovarjal, kajti motil bi se zelo zelo tisti, ki bi mislil, da je s sedanjo krizo socializma tudi konec socialističnega gibanja. Kot naradni potomci kapitalizma, se bo moralo socialistično gibanje prilagoditi novim, postrenim in pohujšanim razmeram delavskega ljudstva v mestu in na vasi ter z večjo okretnostjo in praktičnostjo kot doslej, sproti zavzemanju družabne postojanke ob razkrojevanju posameznih etap kapitalistične družbe. Delavsko ljudstvo bo moralo izkusiti, da se s samimi gesli in sirovo silo ne da ustvariti na zemlji raja, ampak le s smotrnim izobraževalnim in podrobnim organizacijskim delom. In delavstvo to že izkuša, ker ni hotelo slišati. Vse to seve

ni nič novega, kajti v zgodovini človeštva se je to že ponovno prigodilo. Vse to pač mora tako biti, ker smo ljudje — ljudje in je materija pač takšna, kakršna je. Na tem nihče ne more ničesar spremeniti, pa če bi govorili kot apostoli in peli kot angelčki.

Iz sedanje krize socializma, bo izšlo pomlajeno in močnejše socialno gibanje delavcev in kmetov za boljše in človečnejše življenje, ki bo uveljavilo pravo vrednost dela, osebnih zmožnosti, pridnosti in nardarjenosti — kar bo prineslo socializem miru, dela in enakosti!

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Čistilo

(krema) kakor Ilirija, Jadran, C. in M. Cipulin, ličilo, mast za usnje, črnilo, olje za šivalne stroje, pečatni vosek, dišeče milo kupite najceneje pri

OSVALD DOBEIC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg 9.

BRATA BRUNSKOLE

d. z o. z.

LJUBLJANA, Židovska ul. 5.

Priporoča se cenjenemu občinstvu na novo otvorena konfekcija za dame in gospode. Modni salon. Naročila po meri se sprejemajo. Konkurenčne cene. — Postrežba solidna!

Priporočamo

drogerijo, parfumerijo in fotomanufakturo I. C. Kotar Ljubljana Wolfova ulica, kjer ste vedno najkulantnejše postreženi.

Import „Slovenija“ Export

Trgovsko podjetje z deželnimi pridelki. Zastopstva in komisijška skladišča. Ljubljana, Gosposka ulica 4. Če hočete dobro prodati ali kupiti vse deželne pridelke obrnite se na našo tvrdko.

Mlinska sita

in najugodnejši nakup manufakturnega blaga za obleke in perilo priporoča

Anton Schuster

»pri Tončku«, Ljubljana, Mestni trg 25

KLOBUKE

slamnike, čepice, kravate, srajce, ovratnice in drugo možno modno blago ter orlovske potrebščine kupite najceneje pri IVAN KUNOVAR, Ljubljana, Stari trg, 10.

A. H. ŠIMENC

Ljubljana

Karlovska c. 8. - Tesarska ul. 3, trgovina "Resljeva cesta 2. Edina preizkušena izdelovalnica ščetarskih izdelkov.

Fran Kraškovic

Ljubljana, Stari trg šte. 22

priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek in moškega perila po ugodnih cenah.

Oblast. avt. civ. inž.

A. ŠTEBI

tehnična pisarna, Ljubljana, Dunajska cesta 1a (v palači Ljublanske Kreditne banke).

Projektira tehnične centrale, posvetuje občine in privatnike ter daje strokovna mnenja.

G. Besednik in dr.

Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Trgovina in industrija zdravniškega orodja, ortopedičnih aparatov, umetnih udov, vseh vrst bandaž, trebušnih in kilnih pasov, obvez, ravnodržalcev, ter vse higijenične priprave za postrežbo bolnikov, priprave za ordinacije, operacije v bolnišnicah sanatorijih in drugih ostalih zavodov i. t. d. Bakrenje, niklanje. Popravila, brušenje.

Papir

pisemski, svilen, krep, ovojni, havana, kuverte, noteze, vpisalne knjižice pisarniški, trgovski, konceptni in razglednice na debelo pri

OSVALD DOBEIC, Ljubljana
Sv. Jakoba trg šte. 9.

IVAN SAX, Ljubljana

Stari trg šte. 8,

priporoča svojo trgovino manufakturnega blaga in obleke domačega izdelka po najnižjih cenah. Izdeluje tudi obleke po naročilu!

Perilo

čevlje

klobuke

ter razno modno in galanterijsko blago kupite najbolje pri

Jakob Lah,

MARIBOR, GLAVNI TRG ŠTEV. 2.

Nogavice

vezenino, sukanec Trident in veriga, naramnice, D. M. C. prejca jedilno orodje, žlice, vilice, nože, glavnike itd. priporoča veletrgovina

OSVALD DOBEIC, Ljubljana,

Sv. Jakoba trg 9.

Lepota!

Ako hočete imeti lepo, nežno lice uporabljajte »Aika« lilijsko kremo, katera odstranjuje razne izpuščaje na koži. Prepričajte se in naročite po pošti. Drogerija ANTON KANC, Ljubljana.

Jermena

za cepe in za čevlje, kože, biče, bičevnike, razne krtače, čevljarsko prejo in papirnate vrečice nudi po najnižjih cenah

OSVALD DOBEIC,

Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Viktor Šober

Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 4.

Trgovina špecerijskega blaga, moke, žganja i. t. d. Cene nizke, postrežba točna.

Kupujem vsakovrstne deželne pridelke.

Nova knjiga!

V Blasnikovi tiskarni je izšla knjiga:

Dr. Dragotin Lončar

Politika in zgodovina,

ki obsega na 150 straneh pet oddelkov: A. Življenjepisi (Masaryk, Krek, Mahnič, Svetec, Susteršič in Tavčar), B. Za Jugoslavijo, C. Oustavi v Jugoslaviji, D. O slovenski politiki (Zakaj smo izgubili Koroško in Primorsko). Slovenci kupujte in čitajte! Cena Din 30.—. Po pošti Din 30'60.

Knjigarne in prodajalci popust.

Vezen „Avtonomist“

iz leta 1922. se proda. Cena Din 90.—. Dobi se v upravi. Tam se dobe tudi

„Novi zapiski“

letnik 1922. Nevezan izvod Din 25.—.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

GUMI

obročke za Rex in Wecksteklenice, sesalke za otroke, vinske in vodne cevi, pnevmatiko za kolesa kakor vse druge higijenične, tehnične gumi izdelke kupite najceneje pri gumi specialistu

M. I. Nerat

MARIBOR, SLOVENSKA ULICA št. 12.

Papirna trgovina IVAN GAJŠEK

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 2.

ima v zalogi

razne pisarniške in šolske potrebščine, poslovne knjige, pismeni, trgovski in uradni papir vseh vrst, po konkurenčnih cenah.

Minka Horvat

Ljubljana, Stari trg 21.

priporoča po nizkih cenah svojo zalogo **damskih slamnikov** in **klobukov**.

FR. SLOVNIK

LJUBLJANA, Stari trg 2.

priporoča po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblek in manufakture.

Obleke po meri se točno izvršujejo.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve po leti l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO LJUBLJANA

Gospodsvetska cesta šte. 10.

Telefon inter. št. 103. Ustanovljeno 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst.

Izvršuje načrte in proračune.

V Bohinj!

V najlepši legi ob Bohinjskem jezeru se nahaja **hotel Sv. Duh** s 30 opremljenimi sobami in novo vpeljeno električno razsvetljavo v sobah. Čolni in kopališče na razpolago. Izvrstna kuhinja. Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Za mnogoštevilen obisk se priporoča

Feliks Seljak, hotelir.

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče nove knjige:

Slovinci. Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Napisal Fran Erjavec. Cena vezani knjigi Din 60.—. — Vse kar more koga o Slovincih zanimati je zbranega v knjigi, ki je za vsakega neprecenljive važnosti. Služila bo učitelju in učencu, trgovcu in obrtniku, posameznikom in društvom. Predavateljem pa nudi neizčrpen vir.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 barvanimi tabelami s 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—.

Naše gobe. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvnimi tabelami. Sestavil Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru. Cena vezani knjigi Din 110.—. — Ta knjiga je neprecenljive praktične vrednosti. Opis in slike so tako jasne, da boš s to knjigo v roki takoj ločil strupene gobe od užitnih. Slike so nedosegljivo dobro izvršene, kuhinjski dodatek z mnogimi recepti daje knjigi posebno vrednost. Knjiga se odlikuje po svoji praktični in znanstveni vsebini.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvnimi prilogami in 92 slikami v besedilu. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena vezani knjigi Din 120.—. — Okusno vezana knjiga obsega 420 strani in 25 umetniških tabel v barvotisku in je za posestnike sadnega drevja neprecenljive praktične vrednosti.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni uporabi in o konzerviranju sadja in zelenjavi. Za gospodinjice in dekleta priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena za lepo novo knjigo znaša Din 30.—.

Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga izpopolnjuje prvo in velja Din 20.

Breskev in mavelica. Navodila kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Z 2 barv. tabelama. Cena za to novo knjigo, ki podaja nasvete, kako gojiti ti dve najplemenitejši sadni vrsti, ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—.

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi natis priredil F. Rojina z dodatkom ALBERTIJEV-ŽNIDARŠICEV PANJ, in kako v njem čebelarimo, priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena za to knjigo, ki temeljito seznani čebelarje, kako postopati s kranjiči in kako čebelariti v novem, modernem panju, znaša Din 24.—.

Nasveti za hišo in dom. Po raznih virih priredil I. Majdič. Cena Din 32, vezana Din 48. — Za vsako gospodarstvo in gospodinjstvo velevažna in koristna knjiga.

Gospodarska geografija. Zemljepis sploh je velezanimiva veda; najbolj zanimivo in koristno oziroma naravnost potrebno stvarino pa nudi brezdvoma gospodarska geografija, ki nas seznani z naravnimi dobrinami in zakladi posameznih pokrajin širom sveta. Za trgovca, industrijca, obrtnika, politika itd. je ta knjiga velevažna potreba.

Rubična računica. V novi meri s pridejano naštevanko do 100. Pregledna in praktična strokovna knjiga za posestnika in trgovca. Sestavil Janko Dolžan. Cena vezani knjigi Din 20.—.

Stavbno podjetje

Anton Černe, Ljubljana

Linhartova ul. 9. - Sv. Petra c. 23

Izvršuje

vsa v to stroko spadajoča dela najceneje in najsolidnejše.

Izgotavlja načrte, od najpriprostejše do nabogatejše izvršbe.

Prospekti na razpolago.

Oblačilnica za Slovenijo

r. z. z o. z. v Ljubljani

Zaloga prvovrstne manufakture!

Centralno skladišče od 1. sept. 1923 v palači „Vzajemne posojilnice“ na Miklošičevi cesti poleg „Uniona“.

Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici 5 in na Dunajski cesti 29 (Gospodarska zveza). Podružnica v Somboru (Bačka).

Telefon št. 550.

Rač. ček. ur. št. 10222.

Zadružno podjetje.

INDUS D. D. preje Carl Pollak

Tovarne usnja in usnjatih izdelkov; Kranj, Ljubljana, Vrhnika. Centralna pisarna LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 68. Telefon št. 528.

I. Industrija usnja:

A. Vegetabilno (čreslostrojeno usnje):

1. Kravine, rjave, črne, in chagrin, ter za mehove in strehe;
2. kipi;
3. teletine;
4. ovčine in kozine;
5. vachettes:
 - a) mazane, rjave in črne,
 - b) barvane za mobilje, tapeciranje in konfekcije;
6. svinjine (specijaliteta):

- a) za fino jahalno opremo, barvane in naravne,
- b) za kovčge,
- c) za mobilje in galanterijsko konfekcijo (portemennais, portefeuilles in knjigoveštvo);
7. podplati:
 - a) trovložni hrastostrojani podplati,
 - b) vache;
8. erouponi za izdelavo transmisijskih jermenov:
 - a) specijalno strojeni (angleški sistem),
 - b) hrastostrojani.

B. Chrom - usnje:

1. box-calf, črno in barvano,
2. chevreaux,
3. chrevrette,
4. chrom-usnje za izdelavo nogometnih žog,
5. chrom-usnje za izdelavo jermenov.

C. Galun - usnje

za izdelovanje vezilnih in šivalnih jermenčkov.

D. Lak - usnje:

1. box-calf,
2. chevreaux.

II. Industrija usnjatih izdelkov:

A. Čevljarški izdelki:

1. čevlji za strapac,
2. „ „ rudnike,
3. „ „ sport in nogomet,
4. „ po vojaškem vzorcu,
5. sandale.

B. Konfekcija transmisijskih gonilnih predmetov:

1. specijalni stroj,
2. hrastov stroj,
3. chrom-stroj,
4. jermenci za šivanje in vezanje transmisijskih jermenov.

C. Konfekcija za

dokolence (gamaže), nogometne žoge, torbice, portefeuilles itd. iz vegetabilnega, chrom- in lak-usnja, nahrbtniki, sportni pasovi itd., tržne torbice.

Lepa priložnost!

Ob priliki V. katoliškega shoda obiskujte tudi staro znano
Prod. zadrugo kotlarjev, kleparjev, inštalaterjev
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 18.

V celi Jugoslaviji priljubljeni kotli. Izdeluje se vse vrste bakrenih kotlov za žganjekuho, pralnice, štedilnike i. t. d. Na razpolago še drugi oddelki: kakor splošno kleparstvo, ključavničarstvo, vodovodna inštalacija itd. Prevzema se tudi vsakovrstne predmete iz različnih kovin v autogenično varjenje.

Vsa naročila točna in solidna. — Blago zajamčeno.

POZORI

Alojzij Pauschin
Ljubljana, Wolfova ulica.

Zaloga stekla in porcelana. Stekla za ure, umivalne in kuhinjske garniture ter vse v to stroko spadajoče predmete. Prevzemanje vseh steklarskih del.

POZORI

POLHOVE KOŽE

in kože od vsake divjačine kupuje skozi celo leto trgovec z usnjem

D. ZDRAVIČ

LJUBLJANA, Sv. Florjana ul. 9.

„SLOGRAD“

Slovenska gradbena in industrijska d. d. Ljubljana

Izvršuje:

Stanovanjske hiše, trgovska poslopja, železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijaliteta:

Železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Telefon interurb. št. 180

Brzjavni: Slograd

Tehn. pisarna

Ljubljana št. 7

Frankopanska cesta

šte. 151.

Zastopa:

Patent drja

inž. Emperger

za izvrševanje

konstrukcij iz

armiranega betona z litoželeznimi vložki za

vis. tlačne napetosti

(kakor pri skladiščih,

»silos«, mostovih in podobno).

Izdeluje vse vrste

tehničnih projektov in sta-

tičnih proračunov.

Ivan Pakiž

Ljubljana, Stari trg 20.

Velika zaloga stenskih ur in budilk, svetovno znane tovarne „Junghans“.

Vsakovrstne precizne švicarske žepne ure, izbira zlatnine, srebrnine in jedilnega pribora.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor

tudi za pokrivanje

streh.

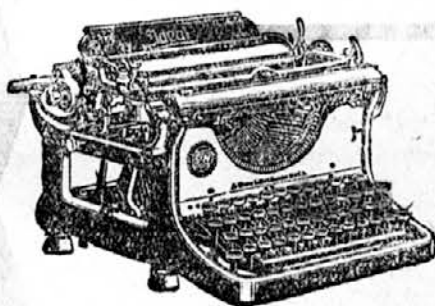
Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Pro-

račun brezplačno in poštne pro-

sto. Popravila točno in po najnižji

dnevni ceni. Ambalaža in pločvine.

Paviljon H št. 290

Pisalni stroji, razmnoževalni aparati, računski stroji.

The Rex Co.

Pisarniško pohištvo ter vse pisarniške potrebščine.

Ljubljana, Gradišče 10. Zagreb, Duga ulica 32.

Ustanovljeno 1906.

Otvoritev
nove
gostilne
in
kavarne
„LEON“

Naznanilo, priporočilo in zahvala.

Cenjenemu občinstvu v mestu in na deželi najljudneje sporočava, da sva najino že mnogo let obstoječo, dobroznano kavarno „Leon“ preselila s Starega trga št. 30 v Ljubljani v Kolodvorsko ulico št. 29 v lastno hišo

kjer bodeva nudila p. n. obiskovalcem pristna dolenska, blazljaska in ljutomerska vina ter vedno sveže plvo. — Dobe se vsak čas okusna jedila iz renomirane kuhinje v največji izbiri in po nizkih cenah. — Po potrebi tudi specialitete. — Solidna, točna postrežba. — Moderni, udobni prostori. — Prijetna zabava. — Vse cenj. goste in prijatelje, katerim se najtopleje zahvaljujemo za dosedanje številni obisk, blagonaklonjenost in zaupanje, prosiva, da nama isto ohranijo tudi v prihodnje, ter se priporočava z odličnim spoštovanjem

Leon in Fani Pogačnik, lastnika.

Prvovrstno
Vino-pivo
Jestvine
Kava-čaj
Čokolada
Likerji

Trgovska banka d. d., Ljubljana

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica številka 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPNA BANKA)

KAPITAL IN REZERVE DIN 17,500.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavni: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice, Meža-Dravogr., Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani **Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)**

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

 5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 **nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov.** — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hi-poteke in v tekočem računu.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga **v Kropi in Kamni gorici.**

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slov.). Brzroj.: Zadruga Kropa.
Telefon interurban: Podnart štev. 2.

Žebli za železnice.

Žebli za ladje, črni ali pocinkani. Žebli

za zgradbe. Žebli za čevlje. Spojke za odre in prage.

Spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuge za podobe,
za zid i. t. d. Vijaki z maticami. Zakovice za tenderje, kotle in mostove. Vijačni čepi. Verige.

Redka prilika za dobičkanosno udeležbo!

Zvišanje obratne glavnice na **5 milijonov dinarjev.**

Podpisana Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev i. t. d. vabi tem potom na vstop v podpisano zadrugo. Zadruga se poveča in razširi v veleobrat ter poveča v to svrhu svoj obratni kapital na 5 milijonov Dinarjev.

Pristopiti more vsakdo, ki se more pravoveljavno vezati.

Delež znaša 2000 Din in se obrestuje po najvišjih običajnih obrestih. Delež se lahko plačuje v tedenskih obrokih po 25 Din po položnicah, katere izdaja v to svrhu zadruga. Vsak član ima tudi prednost vstopa v stalno službo zadruga ter je udeležen pri dobičku zadruga.

Rok priglasitve je do 31. avgusta 1923; zadostuje tudi pismena prijava, nakar dopošlje načelstvo potrebne tiskovine.

Pismene prijave na naslov:

Načelstvo Produktivne zadruga kleparjev, inštalaterjev i. t. d.
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 18.

Boljše kakor v bankah! Bolj koristno
kakor v hranilnici!